

Nära och långt borta. Koloniträdgårdarnas charm ligger i läget, att man kan känna sig som på landet och ändå på spårvagnsavstånd. Brunakärrs koloniträdgård är en av de mest centrala.

Idyll mitt i det urbana landskapet

En kanin skuttar över Pionstigen och bakom den yviga häcken krattar någon frenetiskt undan det nyklippta gräset. Någon skyntar bakom spetsgardinerna i sin lilla stuga, en gräver frenetiskt i den svarta myllan. Doften av örter och rosor, humle och luktarter sprider sig över området. Bullret från trafiken någonstans i närheten och ändå så långt borta hörs men är inte störande.

”Det är vårt paradiset och vi njuter av fulla drag, från mitten av april till mitten av oktober kretsar vardagen kring vår kolonistuga i trädgården i Brunakärr”. Det säger **Marina Göransson**, som har sina rötter djupt i marken i Brunakärr. Det

var hennes pappa som i tiden köpte tomten men redan hennes morfar odlade och pysslade i området. Och i dag har inte bara hennes moster och syster stuga i området. Dottern **Janita** har också funnit sin plats i trädgården.

Koloniträdgården i Brunakärr är den äldsta i Helsingfors och en av de äldsta i Finland. Den är inte den enda i Helsingfors. I staden finns åtta trädgårdar i bland annat Vallgård, Gumtäkt, Hertonäs och Åggelby.

Sällsamma oaser öppna för alla

Mitt bland flervåningshus och nära stora trafikleder utgör koloniträdgårdarna sällsamma oaser, som samtidigt är öppna för allmänheten.

”Det är Helsingfors stad som är hyresvärd och områdena är park. Så alla som tycker om att njuta av grönskande prakt och trivsamma miljöer är välkomna. Men gårdsplanerna är privata. Det betyder att man ska hålla sig till stråken som går kors och tvärs”, säger Marina Göransson. Hon är ordförande för föreningen bakom Brunakärrs koloniträdgård. Det är föreningar som driver verksamheten och ser till att hyran för tomten blir betald. Och det föreningarna som godkänner nya medlemmar. Man ska helst vara medlem i föreningen bakom koloniträdgården för att få ta del av gemensamma faciliteter som till exempel toaletter.

”Men om någon vill sälja sin stuga så är det en affär mellan säljare och köpare. Vi befattar oss inte med priset eller bestyret. Vi förmedlar inte heller köp. Vanligen lyckas folk komma över en

stuga genom att klistra en lapp *Önskas köpa* på anslagstavlan som står vid grinden. Oftast är säljaren en äldre person som inte längre orkar sköta om sin stuga och lott”.

Priserna varierar beroende på tomtens storlek och skicket på stugan, mellan 20 000 och 30 000 euro. Efterfrågan är sådan att säljaren inte behöver annonsera. För en medelstor tomt på cirka 350 kvadratmeter i en koloniträdgård kan man räkna med en årshyra på nästan 440 euro.

Känsla för grannsämja

”För att trivas på en koloniträdgård, där alla har sina stugor tätt intill varandra, ska man ha respekt för varandra och stark känsla för grannsämja. Man ska förstå att låta bli att klippa gräset när grannen har gäster på söndagskaffe eller inte placera grillen precis vid gränsen till grannen så att allt os alltid hamnar inne hos denna. I Brunakärr är föreningens språk svenska så vi utgår från att innehavarna är svenskspråkiga. Och hyresvärden, det vill säga staden, kräver att man är bosatt i Helsingfors.

Alla har varken tid eller ork med en hel stuga men har kanske en passion för att odla.

Alternativet är att få en lott på någon av odlingslotterna. Det finns fyrtio områden att välja mellan i allt från Arabia och Nordsjö till Malm och Lillhoplax. Kontaktuppgifter till föreningar eller andra som administrerar koloniträdgårdar eller odlingslotter finns listade på byggnadskontorets hemsida, www.hkr.hel.fi.

Foton Leif Weckström

Skön skärgård på nära avstånd

Het asfalt som doftar urbant och folkmyller på gator och torg, efterlängtat grönska och en genuint trivsamtämning. Helsingfors är fint på sommaren och erbjuder mycket extra om man söker sig utanför stenstadens täta kvarter. Ett alternativ är att upptäcka den sköna skärgården utanför stan.

På nära avstånd ligger kobbar och skär, holmar och öar som man antingen kan ta i land på med egen båt eller helt enkelt genom att ta en av förbindelsebåtarna. Sådana går titt och tätt och alter-

nativen är många. Det finns skärgård som tillhör försvarsmakten men Helsingfors och Esbo ger varje sommar ut en gemensam Handbok för båtfarare med praktiska tips och upplysning om vad som är tillåtet och eventuellt förbjudet. Idrottsverket svarar å sin sida för de många öarna och holmarna som har reguljär förbindelsetrafik.

Till pärlorna hör Fagerö som egentligen ligger i Sibbo. Ön har en varierande natur med såväl skyddade vikar som släta klippor med hela havet framför. Till Fa-

gerö tar man sig med hjälp av förbindelsebåten som går från Kallvik på Nordsjö. På ön finns också bryggor för den som kommer med egen båt.

En klassiker är Rönnskär, strax söder om Drumsö. Rönnskär har kafé och restaurang, långa sandstränder och höga klippor, lekplatser och till och med skild strand för nakenbad. Rönnskär har varit helsingforsarnas rekreationsområde i decennier.

Ett alternativ lite längre bort är Källvik som ligger i Porkala i Kyrklätt, cirka 45 kilometer från stan. Källvik finns på en udde men till området hör många kobbar och skär. Källvik har båthamn med bojplatser och så kan man hyra båt på plats. På området kan man tälta och koka under tak. Det finns flera brunnar, flera fri-luftsstråk, fågeltorn och goda möjligheter till fiske.

I innerskärgården mitt på Fölisönfjärden har Helsingfors församlingar Svartholmen som är speciellt lämpad för småbarnsfamiljer. Svartholmen har fin liten sandstrand, kafé, kapell, lekpark, spelplan och så kan man uppleva husdjur som lamm. Förbindelsebåten går från Edesviken i Tölö.

Så finns alternativ som Takvedaholmen i östra skärgården och Ormkobbarna väster om Drumsö. Man kan angöra holmarna med egen båt. Båda har avtråde, avfallsservice och kokplatser under tak.

Mera information på bland annat idrottsverkets hemsidor, www.hel.fi/liikunta. En del av informationen hittar man också på svenska.

Foto: Leif Weckström

I korthet

Wallenbergs svindlande äventyr

Kulturfestivalen Les Lumières hör till försommarens många spännande projekt som pågår i stan. På programmet står i år föreställningen Wallenbergs svindlande sjöäventyr som ges på svenska och i Sederholmska huset på Alexandersgatan 16–18. Det är Anneli Mäkelä som står för text och regi och föreställningen bygger på Jakob Wallenbergs 1700-tals roman. Den utspelar sig 1772 och handlar om mötet mellan författaren, prästen och sjömannen Jakob Wallenberg och en förtjusande mamsell som spelar cembalo. Föreställningar 9–11.6 kl. 19.

Musikkår i 190 år

Gardets musikkår firar i år 190-årsjubileum och med besked. Det blir konserter på Sveaborg i såväl strandkasernen som Sjökrigsskolans bastu där M.A. Numminen agerar solist. På programmet står också musik för barn, musik på folkkrogen Rymy-Eetu och mycket mer. Gardets musikkår firar mellan 3 och 6 juni.

Samba drar ut på gator och torg

Helsingfors Sambakarneval arrangeras i år för 19 gången och den glada livsbejakande dansen syns i gatu-bilden mellan 12 och 14 juni. Karnevalkung är Wilson Kirwa, känd från tv-shoven Dansar med stjärnor.

Det förtrollade valvets hemlighet

På Sveaborg fortsätter sommarens äventyrsföreställning för barn och unga. Varje fredag kl. 12 mellan 9 juni och 8 augusti går äventyret på svenska och det leder publiken, det vill säga barnen jämte föräldrar eller någon vuxen, på en tidsresa som bygger på historiska fakta varvat med fiktion.

Festspel i augusti

Helsingfors festspel utspelar sig som vanligt i augusti och innehåller allt från seriös klassisk musik till lättam underhållning. I den klassiska musikens program ingår artister som Esa-Pekka Salonen, Pierre Boulez och Susanna Mälkki samt Helsingfors stadsorkester under ledning av John Storgårds. Stage, det vill säga scenen på Korjaamo i Tölö bjuder på teater, cirkus och dans av europeiska artister. I festivaltältet uppträder bland andra Melingo, Joshua Redman trio, Buika, Ane Brun, Katri-Helena och Laurie Anderson & Lou Reed. Pippi Långstrump är huvudgäst på Barnens festspel och under Konstens natt den 21 augusti gästas Frida Hyvönen, en av Sveriges mest hyllade unga artister, Flow 09 som pågår i Söderviks gamla kraftverk.

Helsingforsveckan pågår nästan två veckor

Helsingforsveckan är mer än en vecka och pågår mellan 4 och 16 juni. Helsingforsdagen firas sedan särskilt den 14 juni. I år har det gått 459 år sedan Gustav Vasa grundade staden och placerade den på en plats vid Vanda ås mynning i Gammelstadsfjärden.

Helsingforsveckan är späckad med program som riktar sig till alla. Det inkluderar de traditionella landskapsdagarna på Senatstorget med omgivning. I år är det Satakunda som är landskapsvärd. Vidare innehåller veckan Bluesfestivalen i Rönnsbacka och Rockfestivalen i Gårdsbacka. Så blir det öppet hus på golfbanan i Tali, guidade turer kring historiska skulpturer, arkeologisk promenad i Gammelstaden och öppet hus på brandstationerna och stadsmuseets enheter.

I programmet ingår även öppningen av den nya botaniska trädgården i Gumtåkt. Trädgården öppnar den 10 juni och drivs av Helsingfors universitet. Exercislägrer på Sveaborg skildrar garnisonens liv för ett par hundra år sedan.

Helsingforsdagen firas i både innerstan och i stadsdelarna med bland annat guidade turer i Alvar Aaltos fotspår, på det blivande bostadsområdet på Busholmen och i de trivsamma trähuskvarteren i Kottby. Dagen omfattar även insektutflykt i Rönnsbacka, naturutfärd till Husö och så bjuds det på försmak av folkmusikfestivalen i Kaustby som besöker Kajaniemi kl. 15–22.

Tölö torg, det levande torget är ett relativt nytt inslag i Helsingforsdagens program. I fjol trotsade över 6 000 människor det kyliga väd-

ret och trivdes på torget. I år ska torget åter sjunda av aktiviteter medan barnprogrammet är förlagt till Edesvikens lekpark. I Sinebrychoffs park i Rödbergen hålls parkkonsert för hela familjen.

Samma dag firar idrottsverket sitt 90-årsjubileum med att hålla öppet hus, det vill säga bjuda på gratis inträde till alla simhallar, inklusive Simstadion.

Tidtabeller för och mera information om Helsingforsveckan får man på Virka-Info, informationscentret i stadshusets nedre foajé. Stadshuset ligger vid Norra esplanaden 11–13. Tfn 310 11 111.

☉ I Alvar Aaltos fotstår. Finlandiahuset och Ensos hus är mer kända men i Munknäs finns fina exempel på arkitektens sinne för detaljer.

Foto: Leif Weckström

Annat var det förr. Gammelmor på Knusbacka gård, i museilektor Anna Finniläs skepnad, berättar med inlevelse om vardagen för 200 år sedan.

Upplev Helsingfors för två sekler sedan

Året är 1809 och ingenting påminner om dagens Helsingfors. 1809 är en krigstrött stad utan tv och bibliotek, tvättmaskin och rinnande vatten. Också utan metro, mobiltelefon eller matbutiker med urval som innehåller ingredienser från hela vida världen.

Tidsresan i parken på Hertonäs gård bjuder på smakprov från en svunnen tid. Under en promenad i parken och på gården gestaltar man en tid då Helsingfors inte hade fler än 3200 invånare. De flesta bodde i enkla, omålade trähus med undantag för några få, som **Johan Sederholm** vars hem i hörnet av Alexandersgatan och Katrinegatan fortfarande står kvar. På den tiden bodde betydligt fler människor på Sveaborg.

”Tidsresan är egentligen skräddarsydd som en upplevelse från förr för de svenska lågstadierna. Tidsresan har emel-

lertid väckt så stort intresse och varit så omtyckt att vi ska bjuda på den också för alla andra”, säger kulturproducent **Nina Gran**, som förövrigt medverkar själv i programmet.

Tidsresa som är öppen för alla arrangeras den andra veckan i juni och kulmineerar under veckoslutet 14–15 juni då alla är välkomna.

”Vi har valt att ge en något kortare version av allt som utspelar sig i Tidsresan och kallar nu programmet En dag på landet. Det mesta händer i Knusbacka gård och dagens helsingforsare får ta del av livet på en bondgård för två hundra år sedan”.

Knusbacka gård är ett allmogemuseum och gårdens byggnader har flyttats till Hertonäs. Hertonäs gård har å sin sida anor i 1500-talet och beboddes 1809 av amiral **Carl Olof Cronstedt**.

Sök i Sommarkompassen

I stan i sommar och ingenting att göra? Sommarkompassen har alternativet för dig som är mellan sju och sjutton. I det lilla, granna häftet finns listat många alternativ till läger, kolonier, utfärder och annan sysselsättning som ordnas av olika instanser som Helsingfors stad, Folkhälsan, Solvalla, Ung Info och Natur och Miljö.

I Helsingfors är det bland annat Ungdomscentralen som ordnar med aktiviteter och program för barn och unga och i synnerhet under de första

veckorna i juni. Ungdomscentralen har verksamhet på svenska i Spelmans klubblokal i Gamlas, i anslutning till ungdomsgårdarna Rastis på Nordsjö och Sandels i Tölö samt Drumsö klubblokal. Mera detaljer om tidpunkter, avgifter innehållet finns i Sommarkompassen och den finns bland annat att hämta i Luckan och på ungdomsgårdarna. Skolorna brukar också ha den. Sommarkompassen kostar ingenting och i den finns också information om evenemang på svenska utanför Helsingfors.

Sju sätt att se stan

Salutorget i all ära, och sköna Sveaborg, ståtliga Senatstorget, klassiska Kronohagen och stilig Skatudden. Men det finns också områden som ligger i innerstan, som bjuder på nya perspektiv och annan stämning än de mest kända paradkvarteren i stan. Sådana är till exempel Tölö, Berghäll, Mejlsan och Eira.

Med häftet Helsingfors till fots, sju promenader i staden, kan man tillbringa många angenäma timmar med att flanera längs gator och i kvarter som dessutom presenteras i detalj. Tack vare tips om arkitektur, skulpturer, sevärdheter, museer och stadshistoria längs varje rutt blir var-

je promenad både en urban upplevelse och en vandring i fakta varvat med udda upplysningar. Och kanske också en inspirationskälla till att lära känna sin egen stad ännu bättre.

De sju olika rutterna är omsorgsfullt inprickade på kartor och så har man räknat ut ungefär hur länge promenaden tar.

Häftet är kanske främst avsett för turister men innehållet är rikt och varierande och kan säkert bjuda på nya infallsvinklar i den egna staden. Det svenskspråkiga häftet finns att köpa för två euro på Helsingfors stads turistbyrå i hörnet av Norra esplanaden och Unionsgatan.

Kurs om kompost – gratis och på svenska

Viveka Backström tar tag i det långa skaffet, lyfter på locket på kompostkärlet och rotar runt i blandningen av matrester och trädgårdsavfall. Komposten ångar av värme, såsom den ska göra för att fungera bra.

”Helst ska komposten hålla en temperatur på 50–60 grader. Då blir det bäst. Men det viktigaste är att temperaturen är snäppet över 40 grader. Då dör fluglarverna och man slipper alla flugor”, säger hon och tillägger att det är minst lika viktigt att använda blandmedel som innehåller bland annat torv.

”En kompost som bara innehåller matrester blir helt enkelt för tät och det gör processen långsam”.

Viveka Backström kan det där med komposter, kompostering och återvinning. Hon arbetar som frilans på Återvinningscentralen och blir till exempel anlitad när lågstudier, högstudier och gymnasier har kurser med avfall, återvinning och miljö som tema.

”I kurserna ingår utflykter till sopstippen i Käringmossen. Elever i alla åldrar har nytta av upplevelsen. Det handlar inte bara om sortering och återvinning. Att uppleva mängden av avfall som vi i huvudstadsregionen orsakar ger en tankeställare.

Viveka Backström ställer också upp som sakkunnig när Huvudstadsregionens samarbetsdelegation, SAD ordnar svenskspråkiga kurser i kompostering. En sådan hölls i våras i Arbis och kursens syfte är att ge praktiska råd om hur man ska gå tillväga när man vill börja med egen kompost på gården. Kursen kostar ingenting och nu kan vem som helst beställa en privat kurs i kompostering.

”Jag redogör främst för principerna om hur komposten fungerar och vad man ska beakta. Däremot lär jag inte folk att bygga sin egen kompostlåda. Men det brukar ju bli prat om allt som angår kompostering”, säger hon.

På SAD är enda förutsättningen för en privat kurs att minst tio personer deltar.

”På finskt håll är kurserna väldigt efterfrågade. Men vi erbjuder alltså också kurser på svenska. Då är det Viveka Backström som kommer och berättar. Vi har ingen kursgård och den som agerar beställare ska ställa upp med platsen, till exempel hemma hos sig eller på den egna gårdsplanen”, säger **Sari Kemppainen** på SAD.

- Intresserad av kurs i kompostering? Kontakta SAD genom att ringa 3108 8713.

☞ *Blir bra mylla. Viveka Backström har det rätta greppet och kommer och förklarar hur, på beställning via SAD.*

Foto: Leif Weckström